

**A 2015/2016. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló**

MAGYAR IRODALOM

Javítási-értékelési útmutató

- 1) A **vers-montázs** – eredeti helyesírással közölt – egyes sorai **más-más költőtől** származnak. **Nevezze meg** a táblázatban a sorok **alkotóit** - egyenként **0,5 – 0,5**, összesen **8** pontért! Egy költő neve **többször** is előfordulhat!

A vers-montázs sorai	A költő neve
Hová merült el szép szemed világa?	<i>Vörösmarty Mihály</i> (A merengőhöz) /Laurának/
Csendes szívem, többé nem ég; A szeptemberi bágyadt búcsúzónál	<i>Vajda János</i> (Húsz év múlva) <i>Juhász Gyula</i> (Milyen volt...)
Egyszerre csak megfogtad a kezem.	<i>Tóth Árpád</i> (Esti sugárkoszorú)
Jőj, kedves, örülni az éjbe velem, Úlj, hitvesem, úlj az ölembe ide!	<i>Vörösmarty Mihály</i> (Csongor és Tünde) <i>Petőfi Sándor</i> (Szeptember végén)
Reám néztél s én mindent felejtettem, Féltékenyen vallatlak, hogy szeretsz-e?	<i>József Attila</i> (Gyermekké tettél) <i>Radnóti Miklós</i> (Levél a hitveshez)
Szeretlek, mint anyját a gyermek, Édes szép ifju hitvesem,	<i>József Attila</i> (Óda) <i>Petőfi Sándor</i> (Minek nevezzelek?)
Én drágalátos palotám, jóillatú piros rózsám, Nem tudok én meghalni se, élni se nélküled immár.	<i>Balassi Bálint</i> (Hogy Júliára találá,...) <i>Radnóti Miklós</i> (Hetedik ecloga)
Elhull a virág, eliramlik az élet, Itt hágy s vissza se tér majd gyönyörű korom.	<i>Petőfi Sándor</i> (Szeptember végén) <i>Berzsenyi Dániel</i> (A közelítő tél)
A semmi ágán ül szívem, A tél dere már megüté fejemet.	<i>József Attila</i> (Reménytelenül) <i>Petőfi Sándor</i> (Szeptember végén)

Az elérhető pontszám:	8
Az elért pontszám:	

- 2) **Kultúra – társművészetek. Nevezze meg 0,5 pontért azokat az építő- vagy képzőművészeket, akik az alábbi alkotásokhoz köthetők!**
Minden helyes válasz elfogadható.

Tetemre hívás	Zichy Mihály, Gyárfás Jenő
Főszékesegyház, Esztergom	Hild József
Magányos cédrus	Csontváry (Kosztka Tivadar)
Dávid	Michelangelo

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

- 3) **Bibliismeret. Feleljen a „Miért nem...?” szavakkal kezdődő kérdésekre!**
Helyes válaszonként 1-1, összesen 8 pontot kaphat.

- a) **Miért nem** Mózes vezette be a kiválasztott népet az Ígéret Földjére?

Büntetésből. Mózes ugyanis a vándorlás során nem bízott abban, hogy az Úr a kősziklából is tud vizet fakasztani. „Mivelhogy vétkeztetek ellenem Izráel fiai között a versengések vizénél, a Czin pusztájában Kádesnél: ...”

- b) **Miért nem** folytatta Isten a hetedik napon a teremtés munkáját?

Azért, mert az Isten a hetedik napra befejezte és tökéletesnek találta a teremtés munkáját. Ezért a hetedik napon megpihent; megáldotta és megszentelte a hetedik napot...

- c) **Miért nem** büntette Káint az Úr – Ábel megöléséért – azonnali halállal?

Az Úr büntetése, hogy Káin éljen. Sokkal nagyobb a bűnhődése az azonnali halálnál, mert hontalanná és bujdosóvá kell lennie. Hiába műveli meg a földjét, nem hoz termést.

- d) **Miért nem** hagyta Isten, hogy Babel tornya tovább épüljön?

Ha sikerülne az embernek a bábéli torony építése, azt hinné, hogy ezután már nincs előtte semmi lehetetlen. Istennek képzelné magát.

- e) **Miért nem** mentek vissza a napkeleti bölcsek Heródeshez?

A napkeleti bölcsek álmukban utasítást kaptak, hogy ne menjenek vissza Heródeshez, mert az halálra keresi a gyermeket („És mivel álomban megintettek, hogy Heródeshez vissza ne menjenek, más úton térének vissza hazájukba.”).

- f) **Miért nem** Jézus szabadon bocsátását kérte a tömeg Pilátustól?

A főpapok és a vének felbujtották a tömeget, hogy Barabás szabadon bocsátását kérjék, mert Jézusra féltékenyek, irigyek voltak. Istenkáromlásnak vélték mindazt, amelynek alapján Jézus tanított, gyógyított, hiszen ő az Atya Fiának vallotta magát.

- g) **Miért nem** volt jelen Júdás a tanítványok között, amikor azok titokban összegyűltek Jézus feltámadása után?

Azért, mert ekkor már nem élt. Miután elárulta Jézust: „Ő pedig eldobván az ezüst pénzeket a templomban és elmenvén felakasztá magát.”

- h) **Miért nem** „segíthetett” a szegény Lázár a gazdagnak – haláluk után?

Míg éltek, Lázárnak még morzsa sem jutott a gazdag asztaláról. Haláluk után a gazdag a pokolba, Lázár pedig a mennybe jutott. Hiába kéri a gazdag az Urat: küldje el Lázárt, hogy enyhítse kínjait, a válasz ez volt: „...miköztünk és tiközöttetek nagy közbevetés van, úgy, hogy akik akarnának innét tihozzátok általmenni, nem mehetnek, sem azok onnét hozzánk át nem jöhetnek”.

Az idézeteket a Károli-fordítás szerint közöltük.

Más, a lényegét tartalmazó válaszok is elfogadhatók!

Az elérhető pontszám:	8
Az elért pontszám:	

- 4) E feladat a pályázó által választott, a **második** fordulóban kifejtendő témakörre utal.

A választott téma:

Indokolja meg a témaválasztását! Kerülje az általánosságokat

(pl.: „... mert szeretem” stb.)!

A **két konkrét, igényesen megfogalmazott válasz 1-1** pont.

- a)

.....

.....

.....

.....

- b)

.....

.....

.....

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

- 5) **Olvassa el** figyelmesen Q. **Horatius** Flaccus *Ars poetica* című alkotásának részletét (Muraközy Gyula fordításában), majd fogalmazza meg röviden: **miket tart a szerző fontosnak** a költői mesterségben!

Hat konkrét választ várunk – egyenként **1-1**, összesen **6** pontért!

„...Tárgyat erőtkhöz képest válasszatok, írók!
Fontolgassa soká ki-ki, hogy mit bír meg a válla
és mit nem. Kiszemelt tárgyát aki győzi erővel,
azt a világos rend s ékes szó el sose hagyja.
Az lesz bája – ha jól látom – meg erénye e rendnek,
hogy most annyit mond csak, amennyit mondani most kell,
mást mellőz, s a jelen perctől későbbre halaszt el.
Óvatosan, finoman kapcsolja a szókat, emelje
ezt ki, kerülje amazt, aki verset költeni készül.
Akkor szólsz helyesen, ha a közkeletű szavak újként
hatnak ügyes módon kapcsolva. Ha készlet a szükség,
hogy nevet adj újabb dolgoknak, költve olyan szót,
mit nemigen hallott a kötényes, régi Cethegus,
megteheted, kapsz rá jogot, ám túlzásba ne essél. ...”

- 1) *A tárgyválasztást – a költő erejéhez, tehetségéhez mértén történjen!;*
- 2) *Világos rend és ékes szó legyen a fogalmazás mércéje;*
- 3) *Ki kell emelni a lényegeset; a többit – egyelőre - mellőzni kell;*
- 4) *A szókapcsolás, a mondatfűzés igényességére hívja föl a figyelmet;*
- 5) *Fontos, hogy az alkotásban szerepeljenek a közhasználatban is meglévő kifejezések, de új környezetbe kerülve újként kell hatniuk;*
- 6) *A mértékletes nyelvjújtásra utal.*

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

Minden – a lényeg megfogalmazó – egyéb válasz elfogadható!

- 6) **Mit jelent, mire utal** a **TŰZ** szó az alábbi – eredeti helyesírás szerint közölt – idézetekben? A **rövid meghatározásért 1**, a **szerző** és a **mű címének megnevezéséért 0,5 – 0,5**, összesen **10** pontot kaphat.

- a) „Uram, dicsérjen téged öcsénk, a **Tűz**,
vele gyujtasz fényt napszállta után,
szép és félelmetes ő, erős és vidám. ...” (Képes Géza fordítása)

A rövid meghatározás	A szerző	A mű címe
<i>A Világ egyik alkotóeleme, „archéja” - a költő „családtagként” tekint rá.</i>	<i>Assisi Szent Ferenc</i>	<i>Naphimnusz</i>

- b) „Táborozom költő létemre, s nem remegek ha
Gyors paripán száguld, és nyilat ont a pogány;
Más rémít: ártalmas láz fene lángja emészt el,
Kardnál metszőbb **tűz** marja, fogyasztja tudóm. ...” (Kálnoky László ford.)

A rövid meghatározás	A szerző	A mű címe
<i>A betegség, a láz forrósága</i>	<i>Janus Pannonius</i>	<i>Mikor a táborban megbetegedett</i>

- c) „Szólj, s ki vagy, elmondom. - Ne tovább! ismerlek egészen.

Nékem üres fecsegőt fest az üres fecsegés.

Íz, szín, **tűz** vagyon a borban, ha hegyaljai termés: ...”

A rövid meghatározás	A szerző	A mű címe
<i>A bor ereje, íze, zamata</i>	<i>Kazinczy Ferenc</i>	<i>Tövisék és virágok (Írói érdem)</i>

- d) „Pokolbeli

tűz ége csontjaimban, s a királyné

aludni ment – álmos volt.”

A rövid meghatározás	A szerző	A mű címe
<i>Ottó Melindának hevítő, a királynénak altató port adott.</i>	<i>Katona József</i>	<i>Bánk bán</i>

- e) „Ti pedig szerzettem átkozott sok versek,

Búnál kik egyebet nekem nem nyertetek,

Tűzben mind fejenként égjetez, vesszetez,

Mert haszontalanok, jót nem érdemletek.”

A rövid meghatározás	A szerző	A mű címe
<i>A szó az elsődleges jelentésében: az égési folyamat megnyilvánulása</i>	<i>Balassi Bálint</i>	<i>Ó én édes hazám, te jó Magyarország... (Valedicit patriae) – Búcsúja hazájától</i>

Minden hasonló és helyes válasz elfogadható.

Az elérhető pontszám:	10
Az elért pontszám:	

- 7) Olvassa el Ernest Hemingway és Örkény István (Macska az esőben) azonos című novellájának részleteit, majd fogalmazzon meg röviden két hasonló és hat eltérő motívumot! A helyes válaszokért **1-1**, összesen **8** pontot kaphat.**

Ernest Hemingway: Macska az esőben – részletek (1938)
<p>Csak két amerikai lakott a szállodában. ... Második emeleti szobájuk a tengerre nézett...</p> <p>... Az amerikai asszony az ablaknál állt s kinézett. Kinn, éppen az ablakuk alatt egy macska kuporgott az egyik csöpögő asztal alatt. A macska igyekezett úgy összekuporodni, hogy ne csöpögjön rá a víz.</p> <p>- Lemegyek és felhozom azt a cicát – mondta az amerikai asszony.</p> <p>- Majd én – ajánlkozott a férj az ágyból.</p>

- Nem, majd én. Szegény cica igyekszik szárazon maradni az asztal alatt.
A férj tovább olvasott, két párnával feltámasztva, az ágy végében.
- Meg ne ázz – mondta.
Az asszony lement, a szállodatulajdonos pedig felállt és meghajolt, mikor elhaladt az iroda előtt...
... A macska jobb felé, túl a sarkon lehet valamerre. Talán odajuthat az eresz alá. Amint ott állt az ajtóban, egy ernyő nyílt ki mögötte. A szobalányuk hozta.
- Nem szabad megáznia – mondta olaszul és mosolygott...
... A szobalány tartotta az ernyőt, végigmentek a kavicsos úton, míg az ablakuk alá nem értek. Az asztal ott állt, fényes zöldre mosta az eső, de a macska eltűnt. Az asszony hirtelen csalódást érzett. A szobalány ránézett...
- ...Egy macska volt itt – mondta az amerikai asszony.
- Egy macska?
- Sí, il gatto.
- Macska? – nevetett a szobalány. – Macska az esőben?
- Igen – mondta az asszony-, az asztal alatt. – Aztán: - Ó, mennyire szerettem volna. Szerettem volna egy cicát.
A szobalány arca megfeszült, mikor angolul beszélt.
- Jöjjön, Signora – mondta – Vissza kell mennünk. Megázunk.
- Igen, igen – mondta az amerikai asszony.
Visszamentek a kavicsos úton, és beléptek az ajtón. A szobalány kinn maradt, hogy becsukja az ernyőt... George az ágyon feküdt, olvasott.
- Megvan a macska? – kérdezte, s letette a könyvet.
- Eltűnt.
- Vajon hova mehetett? – mondta a férfi, és szeme elkalandozott a könyvről.
Az asszony leült az ágyra.
- Annyira szerettem volna – mondta. – Nem tudom, mért szerettem volna annyira. Szerettem volna azt a szegény cicát...
... George ismét olvasott.
Az asszony átment a szobán, leült a toalettasztal tükre elé, és a kezítükörben nézegette magát...
- Szeretném szorosán és simán hátrafogni a hajamat, és hátul jó nagy kontyba tűzni, hogy érezzem a súlyát. – mondta. – Szeretném, ha egy cica ülne az ölemben és dorombolna, mikor simogatom.
- Igen? – mondta George az ágyból.
- És szeretnék a saját ezüstömmel ebédelni, és gyertyákat szeretnék. És szeretném, ha tavasz lenne, szeretném kifésülni a hajam egy tükör előtt, szeretnék egy cicát, és szeretnék egypár új ruhát.
- Ó, hallgass már, és keress valami olvasnivalót – mondta George. Megint olvasott.
Felesége kinézett az ablakon. Most már egészen sötét volt, s még mindig esett a pálmafák között.
- Macska mindenképpen kell – mondta. Macska kell. Egy macska kell most. Ha nem lehet hosszú hajam, meg más örömem, macskám azért lehet. George nem figyelt oda. Könyvét olvasta. Felesége kinézett az ablakon a tér kivilágított részeire. Valaki kopogott az ajtón.
- Avanti – mondta George. Felnézett a könyvéből.
A szobalány állt az ajtóban. Nagy cirmos cicát szorított erősen magához, s lógatta le

maga mellett.

- Bocsánatot kérek – mondta -, a padrone (szállodás, vendéglős, szállodatulajdonos) kérte, hogy hozzam ezt fel a Signorának.

Örkény István: Macska az esőben – részletek (1937)

Az ötlet, hogy kirándulást tegyenek a Dobogókőre, Szilágyitól származott. A helyi érdekűn még nem panaszkodott. Csak később jött rá, amikor meredek erdei kapaszkodókat kellett megmásznia, hogy ő nem is szeret gyalogolni.

Hajmási se szeretett gyalogolni. De ő vagy kevésbé nem szeretett gyalogolni, vagy rosszabbul panaszkodott. Ennélfogva ő húzta a rövidebbet. Hogy ne kelljen Szilágyi nyögéseit hallgatnia, átvette tőle az aktatáskáját, mely 7 kiló kéziratot tartalmazott az eredendő bűnről...

... Szilágyi, megkönnyebbedvén, fűgén mászta a hegyet. ... A sietségből hamarosan futás lett, mert fekete felhők vonultak a Dobogókő fölé, s hirtelen szakadni kezdett az eső.

Már közel voltak a turistaházhoz, mégis bőrig ázva léptek az egyetlen földszinti helyiségbe, mely nyilván társalgóul, ebédlőül, söntésül és menedékül szolgált, mert az egész hegyvidék összes turistái ide húzódtak a zápor elől. A levegőt cigarettafüst, az ázott viharkabátok ... kibírhatatlan szaga töltötte be. Moccanni se tudtak. Arról, hogy leüljenek, kicsomagoljanak, megebédeljenek, szó sem lehetett. ...

... Abban az üres manzárszobában, ahová a csapos fölengedte őket, csak egy szék, egy vaságy és egy szekrény volt. Szilágyi legelőször benézett a szekrénybe. Mindenféle limlom közt ráakadt egy zacskó dióra. Szilágyi a legeldugottabb helyeken is elég gyakran talált ennivalót.

Aztán leheveredett. Kapva kapott mindenben, amiért sajnáltathatta magát, most például már maga is elhitte, hogy nem bírja a magaslati levegőt. ...

... Hajmási egy csirke mellét rágva, a vizes ablakból nézte a szakadó esőt.

- Te! – mondta megrökönyödve. – Áll itt egy fa.

- Brindzás a túró – válaszolta Szilágyi. – Miféle fa?

- Azt nem tudom. De egy macska ül alatta a szakadó esőben.

- Macska nem jár az esőben.

- Hát ez ül.

- Macska nem ül az esőben.

- Kelj fel, és nézd meg, ha nem hiszel nekem.

Szilágyi nem kelt fel, inkább elhitte. És felkérte Hajmásit, hogy ne hagyja szenvedni a macskát, hanem menjen le, fogja meg, hozza föl. Majd itt megszárad szegény.

Hajmási fölvette a viharkabátját, lement a csigalépcsőn, és nagyon tekervényesen, többszöri bocsánatkérés árán, valahogy átfurakodott a tömegben. Elment a fáig. Kétszer körüljárta, benézett a bokrok alá, majd az előbbi fárasztó úton visszatért a szobába.

- Kérlek szépen, nem találtam a macskát. ... Fölkente a túró, elsétált az ablakig. Úgy meglepődött, hogy a homlokát odaverte, és kis híján betörte az ablakot.

- Te – mondta Szilágyinak. – Mégis itt a macska. ...

- ... Hát akkor menj és hozd föl. Szinte idáig hallom, ahogy vacog.

Most már alig tudott az ajtóig utat vágni, mert a turisták, talán a ruháik száradása miatt, úgyszólván egymáshoz ragadtak. Néhányan morogtak is, pláne amikor

visszajött, és újra szétlökdöste őket.

- Hát kérlek, barátom, nem fogod elhinni.

- Elállt az eső? – kérdezte Szilágyi.

- Az eső még szakad, csak a macska nincs sehol. ...

... – Menj le még egyszer.

- Menj le te.

- Nekem, ha egy állat néma kínlását látom, kettészakad a szívem.

Hajmási lement. Odafelé ráförmedt a csapos, és megkérdezte, miért mászkál annyit ki meg be. Visszafelé öklével hasba boksolta az egyik természetjáró, ... Ő azonban újfent üres kézzel lépett a szobába.

- Van macska, vagy nincs macska? – kérdezte kihívó hangon, de tele szájjal

Szilágyi, miközben diót evett.

- Most hagyjuk a macskát – nyomkodta a hasát Hajmási. – Megverték odalent.

- Nem is csodálom. Mit érdemel az ilyen szívtelen alak?

Hajmási megint bosszús lett.

- Te itt döglesz, miközben engem összevernek, és mégis rám fogod, hogy szívtelen vagyok. ...

- ... Maradjunk a macskánál. Mi a teendő a te felfogásod szerint?

- Fölhozni a macskát.

- De mire lemegyek, nincs.

- Akkor újra meg kell próbálni.

- Szerinted még hányszor kell átmennem a söntésen? ...

- ... lemész a macskáért?

- Hát le.

Hasonló válaszok például:

1) Azonos a cím;

2) Hasonló a helyzet: az esőben ázik egy macska;

3) Hasonló a próbálkozás, hogy valaki az ázó macskát felhozza a szobába;

4) Jellemző a hiábavalóság, mert a macska eltűnik az eső ellenére stb.

Eltérő motívumok például:

1) Más a szereplők helyzete (dúsgazdag amerikai házaspár, illetve baráti útitársak);

2) Kiváltságosoknak járó olasz szálloda, illetve tipikus magyar valóság: egy zsúfolt turistaház;

3) Hemingway novellájában csak egy alkalommal fordul elő a macska megmentésére irányuló törekvés, Örkénynél többször;

4) Hemingway szereplőinél a „kiüresedett” állapot, a „kiégettség” motívuma is fellelhető („Ha nem lehet hosszú hajam, meg más örömem, macskám azért lehet...” – mondja az amerikai asszony);

- 5) *Hemingway asszony-szereplője minden kényelmet, a szobalány figyelmességét is élvezve keresi a macskát; Hajmási azonban a zsúfolt turistaház összes viszontagsága közepette merít sokadszor is bátorságot, hogy a macskát felhozza a szobába;*
- 6) *George és felesége között nincs bensőséges kapcsolat; Szilágyi és Hajmási között létezik – annak ellenére, hogy civakodnak; egymást korholják;*
- 7) *Örkénynél a sok hiábavalóság ellenére is jelen van a reménység („Hát le.”), azaz Hajmási ismét megpróbálja majd a macska megmentését;*
- 8) *Hemingway női főszereplője esetében előtérbe kerül egyfajta sznob magatartás (a tükör előtt; a haj viselése; a saját ezüsttel étkezés; a gyertyák jelenléte; az új ruhák iránti óhaja stb.)*

Bármilyen más, értelmes, lényegre törő válasz elfogadható!

Az elérhető pontszám:	8
Az elért pontszám:	

- 8) **Híres, szállóigékké** vált sorok. A **szerző** és a **mű** címének megnevezése **0,5 – 0,5**, összesen **10** pontot jelent. Az idézeteket ezúttal is az eredeti helyesírással közöltük.

A híres szállóige	A szerző	A mű címe
„... Nincs a teremtésben vesztes, csak én!... ”	<i>Katona József</i>	<i>Bánk bán</i>
„... Csak az a vég! – csak azt tudnám feledni! – ... ”	<i>Madách Imre</i>	<i>Az ember tragédiája</i>
„... mert vétkesek közt cinkos aki néma. ... ”	<i>Babits Mihály</i>	<i>Jónás könyve</i>
„... s rendezni végre közös dolgainkat, / ez a mi munkánk; és nem is kevés.”	<i>József Attila</i>	<i>A Dunánál</i>
„... Ki itt belépsz, hagyj fel minden reménnyel... ” (Babits Mihály fordításában)	<i>Dante A.</i>	<i>Isteni színjáték (III. ének: A Pokol kapuja)</i>
„... Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!... ”	<i>Kölcsey Ferenc</i>	<i>Huszt</i>
„Régi dicsőségünk, hol késel az éji homályban?... ”	<i>Vörösmarty Mihály</i>	<i>Zalán futása (Első ének)</i>
„Ne fogjon senki könnyelműen / A húrok pengetésihez!... ”	<i>Petőfi Sándor</i>	<i>A XIX. század költői</i>
„... Bízvást! ... mi benn vagyunk a fősodorban: Veszhet közölünk még talán nem egy:	<i>Arany János</i>	<i>Magányban</i>

De szállva, ím, elsők között a sorban, Vásznunk dagad, hajónk előremegy!”		
„Az is bolond, aki poétává lesz Magyarorszáiban”	Csokonai Vitéz Mihály	A méla Tempefői

Az elérhető pontszám:	10
Az elért pontszám:	

9) Verstani feladatok:

- a) Az eredeti helyesírással közölt idézet alapján **nevezze meg a verselést** és a **sorfajtat!** Helyes válaszként **1-1**, összesen **2** pont.

A z i d é z e t
„O, áldott, o, boldog, o, erős vitézek! Ha mit az én magyar verseim tehetnek, Soha ti dicséretre méltó hirtetek Meg nem hal, míg folynak alá sebes vizek.” <i>(Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem)</i>
A verselés: (magyaros) hangsúlyos
A sorfajta: (négyütemű) tizenkettes – (esetleg: 6/6 és 7/5 szótageloszlásban)

- b) Az eredeti helyesírással közölt idézetek alapján **határozza meg a verselést** (1 pont); **állapítsa meg a sorfajtaikat** (1 pont); **nevezze meg a strófát / versszakot** (1 pont)! A sorfajtaiknál csak a teljes megoldás ér pontot!
(Idézetenként összesen **3-3** pont)

„Szikla-rózsák közt, halovány patak te, úgy libegsz mint szép remegő menyasszony, áhitattal hordja fehér uszályod négy kicsi fűzfa.” <i>(Weöres Sándor: Változatok egy Károlyi Amy-motívumra)</i>		
A verselés (antik) időmértékes	A sorfajták 1/ szapphói 2/ szapphói 3/ szapphói 4/ adoniszi	A strófa / versszak szapphói
„Nem kincs, nem ragyogó polc tüneményei, Nem mászó csapodár kába reményei Mozdítják ajakát, mert csak az istenibb Erkölc csálja ki énekét.” <i>(Berzsenyi Dániel: Gróf Széchenyi Ferenchez)</i>		
A verselés (antik) időmértékes	A sorfajták 1/ aszklepiádészi 2/ aszklepiádészi 3/ aszklepiádészi 4) glykoni (glükoneus)	A strófa / versszak (nagy) aszklepiádészi

Az elérhető pontszám:	8
Az elért pontszám:	

10) Írja a táblázatba a megnevezett alkotások szerzőjének nevét és a műfajt!
A helyes válaszok **0,5 – 0,5**, összesen **12** pontot jelentenek.

Az alkotás címe	A szerző neve	A műfaj
a) Dorottya	<i>Csokonai Vitéz Mihály</i>	<i>végeposz, komikus eposz</i>
b) Magyarország címere	<i>Vörösmarty Mihály</i>	<i>epigramma</i>
c) Az török áfium ellen való orvosság	<i>Zrínyi Miklós</i>	<i>röpirat, vitairat, prózai politikai értekezés</i>
d) Magamban, lassan, gondolkodva járom...	<i>F. Petrarca</i>	<i>dal (szonett)</i>
e) Egy dunántúli mandulafáról	<i>Janus Pannonius</i>	<i>epigramma formába sűrített elégia</i>
f) A közelítő tél	<i>Berzsenyi Dániel</i>	<i>elégia</i>
g) Az elveszett alkotmány	<i>Arany János</i>	<i>végeposz</i>
h) Fanni hagyományai	<i>Kármán József</i>	<i>szentimentális napló – és levélregény; kisregény</i>
i) Vitkovics Mihályhoz	<i>Berzsenyi Dániel</i>	<i>episztola (költői levél)</i>
j) Anyegin	<i>A. Sz. Puskin</i>	<i>verses regény</i>
k) Tetemre hívás	<i>Arany János</i>	<i>ballada</i>
l) Vörös és fekete	<i>Stendhal</i>	<i>regény</i>

Az elérhető pontszám:	12
Az elért pontszám:	

Megjegyzés: A műfaj meghatározásakor a több lehetőség közül elég egyet megjelölni.

11) Levélrészletek. Nevezze meg a „feladót” és a „címezett” 1-1, összesen 6 pontért!
A szövegeket az eredeti helyesírás szerint közöltük.

- a) „... Ha a nép uralkodni fog a költészetben, közel áll ahhoz, hogy a politikában is uralkodjék, s ez a század föladata, ezt kivívni célja minden nemes kebelnek...

... Írjon Ön nekem, ha nem fogja restelni: írjon magáról, akármit, mindent, hány éves, nőtlen-e vagy házas, szőke-e vagy barna, magos-e vagy alacsony... minden érdekelni fog. Isten Önnel, ...”

A levél írója – a „feladó”	A „címezett”
<i>Petőfi Sándor</i>	<i>Arany János</i>

b) „Igen tisztelt Uram!

Körülményeim arra kényszerítenek, hogy megkérjem Önt, mint a Baumgarten Irodalmi Alapítvány gondnokát, legyen segítségemre az Alapítvány anyagi erejével. ... Feleséggel együtt hosszabb idő óta a szó szoros értelmében éhezünk. ... Majdnem minden holmink – *beleértve az ágyneműt is!* – zálogban van. ... Szeptember 8. óta nem tudtam villanyszámlát fizetni. ... Nem fűtünk. Nincs cipőm. Azaz egy 43-as, gombos, betétes lakkcipőben járok. 39-es lábam van. ... Nagyon sajnálom, hogy Öntől, akit megbántottam, pénzt kell kérnem. ... Kérem, fogadja tiszteletem kifejezését. ...”

A levél írója – a „feladó”	A „címezett”
<i>József Attila</i>	<i>Babits Mihály</i>

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

12) Ars poetica – versek. Az eredeti helyesírással közölt idézetek alapján **fogalmazza meg** röviden, ***miben látják*** a művészek a **költői magatartás, a költészet lényegét!** Minden jó válasz **2** pontot ér.

a) Arany János: Vojtina ars poétikája (részlet)

„Költő, hazudj, de rajt’ ne fogjanak;» ... /... *Hazudni* rút. Ez ellen a morál, / A társas illem egykint perorál: / De költőnek, bár lénye isteni, Nemcsak szabad – szükség fillenteni. ... / ... Győzz meg, hogy a mi *látszik*, az *való*: / Akkor neved költő lesz, nem csaló. - ... e látszatot / *Igaz* nélkül meg nem csinálhatod. / Csakhogy nem a mi *részszerint* igaz, - / *Olyan* kell, mi *egészen* s *mindig* az. ... / ... Nem a való hát; annak égi *mássa* / Lesz, a mitől függ az ének *varázsa*: ... /... Ez önmagánál szebb, dicsőbb természet: / Egy szóval . . . a költészet. ...”

A kérdés a „valódi” és az „igaz” sokat emlegetett tárgykörébe tartozik.

A költészet a felszíni valóságnál mindig többet, mélyebbet, igazabbat, lényegibb valóságot ábrázol. „...Te jól tudod, a költő sose lódit: / az igazat mondd, ne csak a valódit.” (József Attila: Thomas Mann üdvözlése).

Ezért nem túlzás, amit Arany János ír: „Költő, hazudj, ..., illetve: a költőnek... nemcsak szabad – szükség fillenteni...”

Minden hasonló és helyes válasz elfogadható.

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

c) Ady Endre: Hunn, új legenda (részlet)

„Minek a tanács, jóslat, aggodalmak?: ... / ... Másolja ám el életét a gyöngye, / Fúrja magát eléltén a göröngybe, / Voltom, se végem nem lehet enyhe szabály... / ... Mit bánom én, hogy Goethe hogy csinálja, / Hogy tempóz Arany s Petőfi hogy istenül... / ... Nekem beszédes költő-példák némák, ...
... Én nem bűvészek, de mindennek jöttem, ...”

A költő büszkén visszautasítja a tanácsokat. Önérzettel elhatárolja magát az „élet-másolóktól”, a szabályoktól. Kicsit meghökkentő, de a „nagyok mintáját” sem óhajtja követni. A szinte szállóigévé vált „Én nem bűvészek, de mindennek jöttem, ...” sor önmagáért beszél.

Minden hasonló és helyes válasz elfogadható.

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

c) Petőfi Sándor: A természet vadvirága (részlet)

„... Nem verték belém tanítók / Bottal a költészetet, / Iskolai szabályoknak /
Lelkem sosem engedett. / Támaszkodjék szabályokra, / Ki szabadban félve
mén. / A korlátatlan természet / Vadvirága vagyok én. Van azért, ki ép
ízléssel / Üdvezelve jön elem. ...”

Az igazi költőt talán lehet tanítani, de az iskolai szabályok sokasága még senkit nem tett alkotó művésszé. Petőfi a szabadság, a természet nevében utasítja el a merev szabályokat.

Azt vallja, hogy aki a természettel / természetben / a természet szerint él, annak az ízlése is egészséges.

Minden hasonló és helyes válasz elfogadható.

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

d) József Attila: Ars poetica (részlet)

„... Más költők – mi gondom ezekkel? / Mocskolván magukat szegyig, /
koholt képekkel és szeszekkel / mímeljen mámort mindegyik. /
Én túllépek e mai kocsmán, / az értelemig és tovább! /
Szabad ésszel nem adom ocsmány / módon a szolga ostobát.
Ehess, ihass, ölelhess, alhass! / A mindenséggel mérd magad! ... „

A József Attila-gondolat kísértetiesen hasonlít az Ady által érintettekre:

A költő az értelem, a szabad ész nevében utasítja el más költők példáját. Fontos, hogy nem a szolgálatot veti el, hanem az alacsonyrendű szolgálai másolástól határolja el magát. A „mindenség” kulcsszó.

Minden hasonló és helyes válasz elfogadható.

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

13) Prózai művek záró sorai. Nevezze meg a szerzőt és az alkotás címét!

A szövegeket az eredeti helyesírás szerint közöltük.

A helyes válaszokért egyenként **0,5 – 0,5**, összesen **8** pontot érhet el.

A prózai művek záró sorai	
<p>1) „... Elválunk, T. RR.; de vétségeinkért bocsánatot nem kérünk. Mint ember, nem bántottunk senkit, mint követ elveink mellett harcoltunk, s e harc a haza színe előtt folytatva céljaiban szentebb vala, mint vétségé válhasson.</p> <p>De köszönetet mondunk részint türelemért, részint forró, hív barátságért. Ennek emlékezete fogja éltünk legvégső napjait is felderíteni.</p> <p>Utolsó kérelmünk ez: tartsanak fenn a T. RR. számunkra egy kis helyet szíveikben, de csak addig, míg a hazának, a nemzetnek s az emberiségnek hívei lenni meg nem szűnünk.”</p> <p style="text-align: center;">/T. RR. = Tekintetes Rendek/</p>	
A szerző: Kölcsey Ferenc	A mű címe: Búcsú az országos rendektől
<p>2) „... Amint így beszélgettek, egyre élénkülő lányuk láttára szinte egyszerre jutott eszébe Samsa úrnak és feleségének, micsoda szép és virágzó teremtség is fejlődött ez, mind a sok baj ellenére, amely az utóbbi időben orcáit megsápasztotta. Kissé elcsöndesedtek és egymással szinte öntudatlanul megértő pillantásokat váltva, arra gondoltak, most már itt az ideje, hogy egy derék férjet is keressenek neki. És olybá tűnt nekik, mint új álmaik és jó szándékaik megerősítése, amikor útjuk céljánál a leány először ugrott talpra és fiatal testével nagyot nyújtózott.” (Boldizsár Iván fordítása)</p>	
A szerző: Franz Kafka	A mű címe: Az átváltozás
<p>3) „... És most is képtelen volt rá. Megakadt a torkán, s többet nem ment se le, se fel.</p> <p>Az ember két keze a levegőbe kapott; sovány hosszú teste megfordult, s hanyatt vágódott.</p> <p>Irtózatosságon vergődött hangtalanul a földön, míg csak végleg el nem csendesedett.</p> <p>Senki sem vette észre, hogy eltűnt, mint azt sem, hogy ott volt, vagy azt, hogy élt.”</p>	
A szerző: Móricz Zsigmond	A mű címe: Tragédia
<p>4) „... Olyan fájó szemrehányás volt hangjában, hogy az öreg elnök megint a zsebkendőhöz nyúl. A kegyetlen ember egészen el van érzékenyülve. Odalép a lányhoz, megsimogatja gyöngéden azt a hollóhaját a fején.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odafönt másképp tudódott ki az igazság. Eredj haza, lányom, tisztelem édesanyádat, mondd meg neki, hogy Anna nénéd ártatlan volt. - Gondoltuk mi azt! – suttogá, s kis kezét szívéhez szorította.” 	
A szerző: Mikszáth Kálmán	A mű címe: Bede Anna tartozása
<p>5) „... a kísértet hirtelen körülnézett, megállt, és azt kérdezte: <Neked meg mi kell?> - és akkora öklöt mutatott, amilyen öklük nincs is eleven embereknek.</p>	

Az éjjeliőr azt felelte: <Semmi> - és azonnal vissza is fordult. De a kísértet most már sokkal magasabb volt, óriási bajuszt viselt, valószínűleg az Obuhov-híd felé irányította lépteit, és eltűnt a koromsötét éjszakában.” (Makai Imre fordítása)	
A szerző: <i>Ny. V. Gogol</i>	A mű címe: <i>A köpönyeg</i>
6) „... Most pedig, szeretett gyermek, isten veled! Most még a gyermekkor bájos álmai kebeledhez gondot férni nem engednek; de eljön egyszer az idő, s a tapasztalás égető nappala tégedet is felébreszt. Ha majd e felébredés kínos óráiban e lapokat előveended, jusson emlékezetedbe: miképpen a felébredés kínos órájának gyötrelmeit én is teljes mértékben szenvedtem; azonban szerelmemet az emberiség s bizodalmasomat az örök sors iránt híven megőrizni törekvém; s hidd el nekem, ki e kettőt bírja, az füstbe ment remények után sem fog vigasztalás nélkül maradni.”	
A szerző: <i>Kölcsey Ferenc</i>	A mű címe: <i>Parainesis Kölcsey Kálmánhoz</i>
7) „... Kézen fogtuk – végre hát – a gyerekeket, és a belépő csendőrpár mellett elhaladva, a kijárat felé vonszoltuk őket. – Ez már a vége volt? – tudakolták, hogy nyugodt lélekkel távozhassanak. – Igen, ez volt a vége – hagytuk rájuk. Rettenetes vég, szörnyű, végzetes befejezés. És fölszabadító vég mégis – nem tehetek róla, így kellett és így kell éreznem!” (Sárközi György fordítása)	
A szerző: <i>Thomas Mann</i>	A mű címe: <i>Mario és a varázsló</i>
8) „... Most elfogott a vágy, hogy élvezzem diadalmamat. Éppen ki akartam nyújtani zsibbadt lábaimat, hogy végre pihenjek és pihegjek, hogy végre föl is lélegezzem, szabadon és boldogan, amikor a kalauz odalépett ablakomhoz, kifordította az útirány jelző táblát s ezt kiáltotta: <Végállomás>. Elmosolyodtam. Lassan leszálltam.”	
A szerző: <i>Kosztolányi Dezső</i>	A mű címe: <i>Esti Kornél (Tizennyolcadik fejezet)</i>

Az elérhető pontszám:	8
Az elért pontszám:	

14) „Fordított” kislexikon... Írja a definíció mellé a megfelelő fogalmat!

A jó válasz – 1 pont

Középkori drámai műfaj, amelyben a szereplők a földi ember üdvösségéért, lelkéért harcolnak.	<i>moralitás</i>
Szenvedélymentes, természetes életmódot, szigorú erkölcsiséget tanító, idealisztikus alapokon álló ókori görög-római filozófiai iskola.	<i>sztoicizmus</i>
Filozófiai felfogás, amely Isten létét ugyan elismeri, de azt tanítja: a teremtés után Isten többé nem befolyásolja a világ dolgait.	<i>deizmus</i>
Egy mű, műfaj, művész vagy irányzat tréfás utánpótlása.	<i>paródia</i>

Istenséget, eszmét stb. magasztaló költemény, ének.	<i>himnusz</i>
Névrejtés. Versszakok vagy sorok kezdőbetűinek összeolvasásával létrejövő szó, szavak.	<i>akrosztikon</i>

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

É R T É K E L É S

Sorszám	A feladat típusa, jellege, elnevezése	Elérhető pontszám	Pontszám (A javító tanár tölti ki.)	Jóváhagyott pontszám (Az OKTV-bizottság tölti ki.)
1)	Vers-montázs	8		
2)	Kultúra - társművészetek	2		
3)	Bibliaismeret	8		
4)	Témaválasztás	2		
5)	Horatius: Ars poetica	6		
6)	A TŰZ motívuma	10		
7)	Összehasonlítás	8		
8)	Szállóigék	10		
9)	Verstan	8		
10)	Szerző és műfaj	12		
11)	Levélrészletek	4		
12)	Ars poetica-versek	8		
13)	Prózai művek záró sorai	8		
14)	„Fordított” kislexikon	6		
Az elérhető maximális pontszám		100		